

Bart Gijsbertsen, *Luisteren bij maanlicht. een gang door het kerkelijk jaar met een oor naar de synagoge*. 2019, uitgeverij Van Warven, Kampen. ISBN 978 94 92421 71 5

Kees de Vreugd

In 2006 publiceerde Bart Gijsbertsen, predikant in Kampen en een van de oprichters van het Appèl Kerk en Israël, in *Israël en de Kerk* een Israël-leesrooster, als een voorstel om in de eredienst een jaar lang 'de Schriften te lezen met een oor naar Israël'. In dit boek leest hij opnieuw de Schriften 'met een oor naar de synagoge', nu in de vorm van 52 meditaties. Je zou het daarom een 'weekboek' kunnen noemen. Anders dan de ondertitel misschien zou doen vermoeden doet hij dat niet door de wekelijkse Thoralezingen te volgen, maar aan de hand van de feestkalender. Daarbij wordt vanuit het Nieuwe Testament teruggelezen naar het Oude.

Dat is een riskante onderneming – zoals het ook riskant is om het boek zo te typeren – want het zou de indruk kunnen wekken dat alleen dat wat er van de Hebreeuwse Bijbel in het Nieuwe Testament terugkomt aandacht krijgt. Zo van: wat vinden we van kerst of Pasen terug in het OT? Daarmee zou je de breedte van de Hebreeuwse Bijbel missen. Maar daarom gaat Gijsbertsen de gang door het kerkelijk jaar met een oor naar de synagoge. De synagogale feestkalender vormt de inspiratiebron voor de keuze van teksten uit Nieuwe en Oude Testament, het kerkelijk jaar wordt in dat licht gehouden, het maanlicht van de Joodse kalender die vooral een maankalender is. Alles begint daarom bij Pesach, Pasen, als de bron van alle vieren.

Wat is de zin daarvan? vraagt Gijsbertsen zelf. En hij antwoordt: "mijzelf bracht het dichter bij de bron van alle Bijbelse woorden en begrippen: het Hebreeuws. En dichter bij de bron van de kerkelijke feesten: Pasen en Pinksteren. Ook dichter bij het jaarlijkse ritme dat het leven van Jezus had en dichter bij al zijn woorden... En dan blijkt het zinvol en verrassend om de geestelijke maten en gewichten die in de kerk gangbaar te zijn te ijken en te herijken" (blz. 21).

De titel deed mij denken aan Vreekamps boek *Zwijgen bij volle maan*, als typering van de gestalte van de heiden. Om te luisteren moet je zwijgen. Eerder schreef Gijsbertsen daarover *Een heidense uitdaging*. Dat blijft het, een zoektocht naar een Bijbelse theologie waarin het volk Israël de plaats krijgt die het toekomt.

De plaats die het volk Israël moet krijgen is nu allereerst dat we luisteren naar zijn eigen getuigenis en dat serieus nemen. Over de moeite die dat vaak kost gaat het ook. Kan een heidenchristen werkelijk met Ruth leren zeggen: uw volk is mijn volk en uw God is mijn God? Wanneer zal dat voor Israël geloofwaardig zijn?

Als weekboek voor persoonlijke meditatie, maar ook voor de preekvoorbereiding beveel ik het graag aan.

Kees de Vreugd